

แนวคิดทางจริยธรรมที่ปรากฏในเพลงโคราช

MORAL CONCEPT IN KORAT'S SONGS

ธารริน คงฤทธิ์¹, กนกรัตน์ ยศไกร²,
บุญวาทิ มนตรีกุล ณ ออยุธยา³, อาชวีภุริชญ์ น้อมเนียน⁴

Thanrin Kongrit¹, Kanokrat Yossakrai²

Boonwadee Montrikul Na Ayudhaya³, Archphurich Nomnian⁴

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล^{1, 3, 4},

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี²

Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University.^{1, 3, 4}

Faculty of Communication Arts, Bangkokthonburi University²

thanrin8771@gmail.com.¹

Received 29 April 2021; Revised 15 September 2021; Accepted 30 June 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของเพลงโคราช และเพื่อศึกษาแนวคิดทางจริยธรรมที่ปรากฏในเพลงโคราช ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์จากเอกสารในลักษณะของการพรรณนาจริยธรรมที่ปรากฏในเพลงโคราช เก็บข้อมูลหลักฐานจากเพลงโคราชที่รวบรวมโดยสมาคมเพลงโคราชเพื่อนำมาวิเคราะห์ เพลง ประกอบกับการสัมภาษณ์จากหมอลำโคราช ผู้ติดตามฟังเพลงโคราชและผู้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เพลงโคราช

ผลการศึกษาพบว่าเพลงโคราชที่ได้ถ่ายทอดผ่านหมอลำโคราชนั้น ผู้ประพันธ์เพลงได้สอดแทรกคติสอนใจหรือจริยธรรมไว้ในเพลงนั้น ๆ ซึ่งจริยธรรมที่ปรากฏในเพลงโคราชที่ผู้วิจัยค้นพบ ได้แก่ ความรัก ความเมตตา การให้ความเคารพ ความกตัญญูกตเวที ความเสียสละ เป็นต้น แม้ว่าวันเวลาเปลี่ยนแปลงไป การเล่นเพลงวัฒนธรรมโคราซก็ได้เปลี่ยนไปตามยุคสมัย นอกจากเรื่องของจริยธรรมที่ปรากฏขึ้นตามที่ได้กล่าวมานั้น ผู้วิจัยยังพบว่า ผู้ที่ถ่ายทอดและสืบทอดเพลงโคราซยังสร้างความเปลี่ยนแปลงโดยนำพลังศรัทธาที่มีต่อท้าวสุรนารี

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการศึกษาเพลงโคราซสามารถศึกษา ได้หลากหลายด้าน ในด้านเนื้อเพลง นอกจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษามิติทางจริยธรรม ผู้สนใจยังสามารถศึกษาถึงเนื้อเพลงในมิติอื่น ๆ เช่น ประวัติศาสตร์การใช้ภาษา ฯลฯ เนื่องจากเนื้อเพลงจะสะท้อนให้เห็นถึงเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผู้ฟังจะทราบปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาต่าง ๆ ผ่านเพลงโคราซได้ ดังนั้น นอกจากศึกษาเรื่องของเนื้อเพลงแล้ว ยังสามารถศึกษาถึงส่วนอื่น ๆ ของเพลงโคราซ เช่น ไม่ว่าจะเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ ทำนองลีลาของผู้แสดง วงดนตรี เป็นต้น

คำสำคัญ : จริยธรรม/ เพลงโคราช/ วัฒนธรรม

ABSTRACT

The purposes of this qualitative research were to study the social and cultural contexts affecting the changes of Korat's Songs and to study the ethical concepts that appeared in Korat's songs. The research method was narrative analysis. Data were collected from Korat's songs that were compiled by Pleng Korat Association along with an interview with Mor Pleng (professional singers who sing Korat's Songs), the audience, and the participants in the preservation of Korat's Songs. The study found that the composer inserted motto or ethics in Korat's songs which was inherited by Mor Pleng. The researcher found that ethics in this research consisted of love, kindness, respect, gratitude, sacrifice, and etc. Faith in Thao Suranaree in making Korat's songs was still with Korat inheritors, although Korat's songs and Korat culture have changed with time. Researchers who are interested in Korat's songs may further their studies in various dimensions of Korat's songs lyrics such as in history, phenomena in Korat's culture, musical instruments and others.

KEYWORDS : MORAL/ KORAT'S SONGS/ CULTURE

บทนำ

การแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นนั้นส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันแรกที่ได้อบรม เลี้ยงดู บ่มเพาะ ในการปลูกฝังจริยธรรมแต่ละครอบครัวได้ถ่ายทอดสืบต่อกันมา เมื่อหลายครอบครัวรวมตัวขึ้น จึงทำให้กลายเป็นสมาชิกในสังคมเป็นประชากร จากสถาบันครอบครัวเมื่อรวมกันหลายครอบครัวจึงกลายเป็นหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด และพัฒนาต่อไปเรื่อย ๆ จนถึงระดับประเทศ

วิถีชีวิตของคนไทยในอดีตส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร มีชีวิตที่เรียบง่าย แบบกินง่าย อยู่ง่าย ไม่ซับซ้อน แม้แต่นั้นหนากการก็มักจะเกิดขึ้นจากสิ่งใกล้ตัวที่หาได้ง่าย เช่น การร้องรำทำเพลง การละเล่นในเทศกาลต่าง ๆ โดยอาจเริ่มจากกลุ่มเล็ก ๆ ที่ทำเป็นประจำ แล้วจึงเกิดความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นขึ้นมา แต่เมื่อเวลาผ่านไปโลกจึงได้เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ การติดต่อสื่อสารง่ายขึ้น จึงมีส่วนทำให้กลุ่มคนในชุมชนต่าง ๆ ได้รับอิทธิพลจากสังคมอื่น ๆ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ อาจเข้าถึงเด็กในยุคสมัยใหม่ได้ง่ายขึ้น

อย่างไรก็ดีวัฒนธรรมในแต่ละหมู่บ้านที่มีความแตกต่างกัน อาจยังคงเอกลักษณ์แบบดั้งเดิมไว้ได้โดยผ่านวัฒนธรรมพื้นบ้านในด้านต่าง ๆ เช่น นิทานพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้านและบทเพลงพื้นบ้านที่รู้จักกันในท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งรวมถึงจริยธรรมที่ปรากฏในวัฒนธรรมพื้นบ้านเหล่านั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าเป็นเรื่องที่ยากอยู่ไม่น้อยที่จะทำนุบำรุงรักษา อนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมให้คงอยู่ตามแบบฉบับ และเมื่อเวลาเปลี่ยนผ่านจากอดีต สู่ปัจจุบันและสมัยใหม่หรือวัฒนธรรมร่วมสมัย ก็จะมีวัฒนธรรมบางอย่างที่ปรับและเปลี่ยนไปเพื่อให้คนรุ่นใหม่เข้าใจได้มากขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความสำคัญ มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเป็นที่รู้จักที่กล่าวขานกันในนามว่า “เมืองโคราชประตูเมืองสู่ดินแดนภาคอีสาน” นครราชสีมาเป็นจังหวัดที่อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน มีมรดกทางวัฒนธรรมมากมาย ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เช่น โบราณวัตถุ โบราณสถาน ซึ่งมีปรากฏอยู่มากมายนั้น แต่โดดเด่นที่สุดคือปราสาทหินในสมัยวัฒนธรรมขอมที่กระจายอยู่หลายแห่ง เป็นหลักฐานยืนยันว่าที่นี่ในเคยเป็นเมืองที่มีความสำคัญ งาน

ศิลปหัตถกรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีเก่าแก่ นับได้ว่าเป็นอู่อารยธรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งของไทย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม คมนาคม การเมืองการปกครอง ความเชื่อ และศิลปกรรมของบ้านเมืองในแถบลุ่มแม่น้ำมูลในช่วงพุทธศตวรรษที่ 14-18

โดยทั่วไปวัฒนธรรมของชาวโคราชมีความใกล้เคียงกับวัฒนธรรมของชาวไทยภาคกลาง ลักษณะเด่นของวัฒนธรรมโคราชส่วนหนึ่ง มาจากสภาพทางภูมิศาสตร์ ซึ่งเป็นตัวจำกัดแบบแผนทางวัฒนธรรม จริยธรรม รวมทั้งปัจจัยทางด้านเชื้อชาติ และปริมาณประชากร ปัจจัยทางสังคมตามลักษณะวัฒนธรรมดั้งเดิม ปัจจัยทางการเมือง การปกครอง และการอพยพ สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้วัฒนธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามกาล (พชร สุวรรณภานันท์, 2544)

วัฒนธรรมของชาวโคราชอย่างหนึ่งที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป คือ เพลงโคราช ซึ่งเป็นเพลงพื้นบ้านประจำถิ่นของชาวโคราช เป็นเพลงปฏีพากษ์ (เพลงที่ใช้ร้องเล่นโต้ตอบกัน ระหว่างชายหญิง) ไม่มีดนตรีประกอบการขับร้อง เหมือนเพลงพื้นบ้านในภาคอื่น ๆ แต่รูปแบบในการถ่ายทอดเพื่อสร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้ฟังด้วยภาษาที่คมคาย ลีลาการร้อง และการร่ำมีความแตกต่างไปจากท้องถิ่นอื่น ๆ เป็นที่ประทับใจของชาวโคราชมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

นอกจากนั้นในอดีตเพลงโคราชยังได้ทำหน้าที่ปลูกฝังจริยธรรมให้แก่สมาชิกในชุมชนที่ได้ฟังกัน ซึ่งเพลงโคราชได้พัฒนามาจากเพลงก้อมหรือเพลงสั้น ๆ ที่มีลักษณะเหมือนคำพูด มีจังหวะจะโคนที่ชาวโคราชคุ้นเคยเพื่อใช้ทักทายเมื่อพบปะกันในแต่ละวันของชาวโคราช ในช่วงระยะแรก ๆ นั้นเพลงโคราชยังไม่มีเนื้อหา และรูปแบบที่ชัดเจนแน่นอน จากเพลงก้อมที่มีลักษณะสั้น ๆ แล้วนั้นได้มีการขยายรูปแบบของกลอนเพลง ซึ่งเป็นรูปแบบที่แน่นอนมากขึ้นมาเป็นเพลงโคราชแบบดั้งเดิม เพลงโคราชแก่น และได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอเพลงให้มีความน่าสนใจ และเป็นที่รู้จักมากขึ้นจากผู้ฟัง จึงได้พัฒนารูปแบบมาเป็นเพลงโคราชประยุกต์

ผู้วิจัยพบว่ากลอนเพลงที่ประพันธ์ขึ้นในระยะต่อมานั้น มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับจริยธรรมที่หลากหลายและร่วมสมัยมากขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาจริยธรรมที่ปรากฏในเพลงโคราช เนื่องจากยังไม่มีงานวิจัยชิ้นใดศึกษาเพลงโคราชในประเด็นดังกล่าวมาก่อนเลย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของเพลงโคราช
2. เพื่อศึกษาแนวคิดทางจริยธรรมที่ปรากฏในเพลงโคราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในลักษณะของพรรณนาความ (Descriptive) ประกอบการศึกษาโดยสืบค้นจากเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ตามเกณฑ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กำหนดโดยดำเนินการวิจัยจากเอกสาร และการวิจัยภาคสนาม ดังนี้

เนื้อหามุ่งศึกษาหลักจริยธรรมที่ปรากฏในเพลงโคราชจากเอกสาร ได้แก่ หนังสือเพลงโคราช เล่ม 2 ซึ่งเป็นหนังสือที่ได้นำบทกวีเนื้อเพลงโคราชไว้ชัดเจน ผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเอง ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่จะศึกษาออกเป็น 4 กลุ่มโดยแบ่งตามประสบการณ์ ความรู้ความชำนาญ ได้แก่ หมอเพลงโคราชที่มีประสบการณ์ และประกอบอาชีพนี้มาไม่น้อยกว่า 10 ปี หมอเพลงโคราชที่มี

ประสบการณ์และประกอบอาชีพนี้ไม่เกิน 10 ปี กลุ่มคนที่ติดตามฟังเพลงโคราชไม่น้อยกว่า 10 ปี และกลุ่มคนที่ปฏิบัติหน้าที่และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์/สืบสานเพลงโคราช โดยผู้วิจัยเห็นว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่เป็นหมอเพลงที่มีประสบการณ์ต่างกัน ย่อมจะมีมุมมองที่ต่างกันและนำเสนอผลงานเพลงที่ต่างกันไป สำหรับกลุ่มคนที่ติดตามฟังเพลงโคราชไม่น้อยกว่า 10 ปี ย่อมจะสังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงได้ชัดเจน และกลุ่มสุดท้าย คือ กลุ่มคนที่ปฏิบัติหน้าที่และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบสานเพลงโคราช ซึ่งถือเป็นผู้ปฏิบัติงานตรงอีกกลุ่มหนึ่ง โดยมีสถานที่เก็บข้อมูล ณ ลานอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี (ลานย่าโม), วัดศาลาลอย, บ้านนายกสมาคมเพลงโคราช และชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกมี 2 ตอน ในส่วนของตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นแนวคิดทางจริยธรรมที่ปรากฏในเพลงโคราชและข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในงานวิจัยชิ้นนี้ ได้แก่ แนวความคิด ทศนคติของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมพื้นบ้าน ประวัติความเป็นมาของเพลงโคราช ลักษณะที่โดดเด่นของเพลงโคราช เพลงโคราชได้มีแนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอย่างไร มีหลักธรรมใดบ้างที่ปรากฏในเพลง และมีแนวทางในการอนุรักษ์เพลงโคราชอย่างไร

แบบสังเกตการแบบไม่มีส่วนร่วมมีประเด็นการสังเกต ได้แก่ ชีวิตประจำวันของหมอเพลงโคราช แรغبันดาลใจของครูเพลงในการเขียนกลอนเพลงโคราช สมาชิกนำกลอนมาฝึกซ้อมท่องบทกลอน การบริหารจัดการของหัวหน้าคณะเพลงโคราช ขั้นตอนการแสดงของหมอเพลงโคราช ณ วัดศาลาลอย และลานย่าโม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ว่าจ้างกับนักแสดงและปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักแสดงกับผู้ว่าจ้าง

แบบเก็บข้อมูลจากเอกสาร (หนังสือเพลงโคราช เล่ม 2) ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของเพลงโคราช ในส่วนของกลอนเพลงเป็นการสอดแทรกจริยธรรมในเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แล้วเห็นว่ามีความต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ ความรัก ความเมตตา การให้ความเคารพ ความกตัญญูกตเวทิตา ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความพอเพียง มีจิตสาธารณะ ความสามัคคี ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และความศรัทธา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของเพลงโคราชนั้น แม้จะมีความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างของสังคม เศรษฐกิจ หรืออื่น ๆ แต่สิ่งที่มีความเปลี่ยนแปลงน้อยมาก คือ วัฒนธรรมภาษาถิ่นโคราช ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของชาวโคราช เนื่องจากเป็นภาษาที่เกิดการผสมผสานระหว่างภาษาไทยถิ่นภาคกลางและภาษาไทยถิ่นอีสาน (ลาว) ที่คนทั่วไปฟังแล้วเข้าใจว่า “กลางคำอีสานคำบ้าง” แต่ด้วยสำเนียงของภาษานั้น ทำให้ผู้ฟังที่ได้รับฟังเกิดความคุ้นหูหรือคุ้นชินกับสำเนียงภาษาและสามารถพูดได้ เมื่อสัมผัสกับวิถีชีวิตของชาวโคราชและได้ยืมสำเนียงของภาษาบ่อย ๆ

จากการสัมภาษณ์ของหมอเพลงโคราช ผู้ฟังเพลงโคราช และผู้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และสืบสานเพลงโคราชในการถ่ายทอดเพลงโคราชนั้น สรุปได้ว่า ในปัจจุบันความนิยมของเพลงโคราสดังเดิมนั้น ได้ลดน้อยลง จึงทำให้เกิดเพลงโคราชประยุกต์มากขึ้น

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น คือ เพลงโคราชที่มีลักษณะโดดเด่นของภาษาและอีกหนึ่งที่มีลักษณะเด่นสามารถเล่นเพลงได้ในทุกๆ สถานที่ เนื่องจากเพลงโคราชไม่มีดนตรีประกอบ ใช้เพียงไหวพริบปฏิภาณในการด้นดำเนินกลอนหรือเรียกอีกอย่างว่า “การว่าเพลง” โดยอาศัยความรู้รอบด้านที่มีในตัวของผู้หมอเพลงได้ถ่ายทอดผ่านประสบการณ์ที่เล่น

ปัจจุบันการเล่นเพลงโคราชก็เกิดการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัยโดยนำเครื่องดนตรีสากล เข้ามาประกอบจึงได้พัฒนามาเป็นเพลงโคราชประยุกต์ หรือที่รู้จักกันในนามเพลงโคราชซึ่งทำให้เกิด ความนิยมมากขึ้นและเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายและยังมีการสร้างแนวเพลงโคราชแค้นอีกด้วย ความศรัทธาในท้าวสุรนารี คือ วีรสตรีแห่งเมืองหญิงกล้าและยังเป็นพลังให้หมอลำเพลงได้มีสืบทอดเพลงโคราชต่อไป

ในทัศนะของผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้ติดตามรับฟังเพลงโคราชมาโดยตลอด ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ในอดีตนั้นทั้งเพลงโคราชดั้งเดิมและเพลงโคราชประยุกต์ในยุคแรก ๆ นั้น มีความนิยมเหมือนกัน กล่าวได้ว่า ในช่วงแรกที่ได้ทำการแสดง หมอลำเพลงโคราชจะร้องเพลงโคราชดั้งเดิมก่อน แต่ในช่วงหลังของการแสดงจะมีเพลงโคราชประยุกต์เข้ามาผสมผสานร้องเล่นสลับกันไปเพื่อให้ผู้ชมผู้ฟังเกิดอาการเบื่อหน่าย อาการง่วง เสมือนปลุกใจให้ผู้ฟังได้มีส่วนร่วมในการแสดงตลอดเวลา บางครั้งผู้ฟังอยากฟังเพลงอะไร หมอลำก็จะร้องให้ฟังตามคำขอ กล่าวได้ว่า ทั้งหมอลำและผู้ฟังให้ความสำคัญและมีส่วนร่วม ไปด้วยกันตลอดทุกช่วงเวลาที่ได้ทำการแสดง

สำหรับทัศนะของผู้ที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์และสืบสานเพลงโคราชนั้น มีความเห็นว่า ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมใดก็ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาบางส่วนก็ควรแก่การอนุรักษ์ รักษาและสืบสานไว้ และอาจมีบางส่วน ปรับเปลี่ยนเพื่อปรับให้เข้ากับยุคสมัยมากขึ้น สิ่งสำคัญสำหรับการผสมผสานความคิดระหว่างคนรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ คือ การยอมรับ การให้ความเคารพ ซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กัน เพื่อสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพในอีกระดับหนึ่ง และสามารถสร้างแรงจูงใจ ให้เด็ก ๆ รุ่นใหม่เกิดความสนใจในการสืบสานวัฒนธรรมเพลงโคราชได้มากที่สุด เปิดโอกาสให้เด็กรุ่นใหม่ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการฝึก ร้องฝึกเล่นเพลงโคราช และสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ ๆ เสมือนเปิดเวทีให้เด็กรุ่นใหม่ได้แสดงความสามารถมากขึ้น

จากการสัมภาษณ์หมอลำในท่ง ๆ รุ่นนั้น น้อยนักที่หมอลำจะฝึกร้อง ฝึกเล่นที่มาจากความชอบส่วนตัว เพราะส่วนใหญ่แล้วหมอลำที่ร้องเล่นกัน เดิมทีมาจากครอบครัว แม้บางท่านไม่ได้ตั้งใจจะยึดเป็นอาชีพหลัก แต่ฝึกร้องฝึกเล่นจนสามารถเป็นอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว และสำหรับหมอลำโคราชแค้น ได้กล่าวไว้ว่า “เพลงโคราชจะไม่สูญหายไปไหน เพราะจะต้องมีผู้สืบทอดรุ่นต่อรุ่นด้วยความศรัทธาจึงทำให้มีแรงบันดาลใจที่มีต่อท้าวสุรนารีเป็นแรงบันดาลใจหนึ่งเดียวที่ชาวโคราชมีความภาคภูมิใจ และจะยังคงร้องเพลงโคราชรับใช้คุณย่าไม่สืบไป”

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1. เพื่อศึกษาบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของเพลงโคราช

ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบของเพลงโคราชนั้น ปรับเปลี่ยนและพัฒนาไปตามยุคสมัยสรุป ได้ดังนี้

1. เพลงก๋อ่ม
2. เพลงโคราชดั้งเดิม
3. เพลงโคราชแค้น
4. เพลงโคราชซิ่ง เป็นกลอนเพลงที่มีเนื้อหาร่วมสมัยมากขึ้น

จากการรวบรวมวิธีการ เทคนิคของหมอลำที่ได้สร้างสรรค์กลอนเพลงโคราชนั้น ในอดีตกลอนเพลงที่ได้จะมาจากวิถีชีวิตประจำวัน เริ่มจากคำสั้น ๆ ที่เรียกว่า “เพลงก๋อ่ม” ต่อมาได้มีการพัฒนารูปแบบกลอนเพลงซึ่งมีแบบแผนมากขึ้น ผู้ประพันธ์กลอนเพลง/หมอลำจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้รอบตัวมากพอสมควร คล่องแคล่วคล่องตัวที่มีไหวพริบปฏิภาณดี ปัญญาดีสามารถโต้ตอบกลอนกันได้ดี ถ้าผู้ประพันธ์เพลง/หมอลำท่านใดที่มีความรู้ภูมิธรรมด้วยแล้ว สามารถทำให้กลอนเพลงนั้นสั้นไหลได้ ไม่ติดขัดในการด้นเพลง พร้อมทั้งสอดแทรกจริยธรรมไว้มากมายในกลอนเพลง บางครั้ง ได้นำเหตุการณ์บ้านเมืองในขณะนั้นมา

เล่าสู่กันฟังในรูปแบบเพลงโคราช นับว่าเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการเข้าถึงข่าวสารหรือการเปลี่ยนแปลงของบ้านเมืองในยุคนี้ นับได้ว่า การร้องเพลง หรือการฟังเพลงโคราช เกิดความทันสมัยในอีกรูปแบบหนึ่งถ้าเทียบกับยุคปัจจุบันที่เริ่มเข้าสู่ยุคโลกออนไลน์การสื่อสารมีความทันสมัยมากขึ้น ปัจจุบันจึงมีการเผยแพร่ข่าวสารอย่างรวดเร็ว แต่ขาดความน่าเชื่อถือ เนื่องจากไม่ได้ผ่านการกลั่นกรองที่ดี

2. เพื่อศึกษาแนวคิดทางจริยธรรมที่ปรากฏในเพลงโคราช

จากการวิเคราะห์กลอนเพลง ผู้วิจัยสรุปได้ว่า แนวคิดทางจริยธรรมที่ปรากฏในเพลงโคราช พบว่า เพลงโคราชที่ได้สอดแทรกจริยธรรมในกลอนเพลงนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แล้ว มีจริยธรรมที่ปรากฏทั้งหมด 11 หัวข้อความรัก ความเมตตา การให้ความเคารพ ความกตัญญูกตเวที ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความพอเพียง มีจิตสาธารณะ ความสามัคคี ความรับผิดชอบหน้าที่และสรุปจริยธรรม ที่ปรากฏในเพลงโคราชได้ดังนี้

ความรัก จากการรวบรวมเนื้อเพลง ผู้วิจัยได้พบว่า ความรักมีหลายรูปแบบ มิใช่เพียงแต่รักระหว่างชายกับหญิง หรือคู่รักที่เข้าใจกัน แต่ความรักที่มีหลายแบบนั้น เช่น ความรักของสมาชิกในประเพณีที่ดงาม

กลอนเพลงที่แสดงถึงความรัก ในการสร้างสานสัมพันธ์ใหม่ที่ดีระหว่างครู นักเรียน และน้องใหม่ที่ กำลังจะก้าวเข้ามาเป็นรุ่นน้อง เป็นการต้อนรับที่อบอุ่น มีความเป็นกันเอง และให้คำแนะนำในการอยู่ร่วมกันในสถาบันอย่างมีความสุขและอบอุ่น รุ่นพี่ รุ่นน้องได้สร้างสายสัมพันธ์ที่ดีงาม

มาเถอะมาน้องมา ขอต้อนรับนักศึกษา ดอกนางาม.....เอ๋ย.....น้องใหม่ ยินดีต้อนรับสู่วิทยาลัย เรื่องทุกข์กายทุกข์ใจ จะไม่ให้พี่น้องมี...

วิทยาลัยขอรับรองมาตรฐานการสอน จะถามไถ่หายถัก ก็ต้องรู้จักกันก่อน ถ้าพี่น้องเรามีข้าวมีแกง จะได้แบ่งกัน.....กิน (บุญสม กำปิง, 2555)

ความเมตตา ในทางพระพุทธศาสนามีความหมายว่า ความรัก ซึ่งเป็นรักที่ปรารถนาดี อยากให้ผู้อื่นมีความสุข มีจิตที่คิดจะให้ รักที่เป็นประโยชน์แก่นมนุษย์สัตว์ทั่วหน้า

กลอนเพลงที่แสดงถึงความเมตตา เช่น ความเมตตาที่เปี่ยมล้นของหลวงพ่อกุณได้มีความเมตตาต่อญาติโยม และเป็นที่รู้จักกันทั่วทุกถิ่นแคว้น เพราะความเมตตาของหลวงพ่อกุณจึงเป็นที่เคารพ และศรัทธาของญาติโยมเป็นอย่างมาก

พระเทพวิทยาคมผู้เพาะบ่มปัญญาคน ท่านมีเมตตาเปี่ยมล้น ดอกนาหลวงพ่.....เอ๋ย..... ผู้เลิศล้ำปัญญาคิด ท่านทำประโยชน์อเนกประการบำเพ็ญทานหิตานุหิต ขอบารมีเทพท่านอย่าเจ็บท่านอย่าไข้... (บุญสม กำปิง, 2555)

การให้ความเคารพ ผู้วิจัยให้ความหมายว่า การให้ความเคารพเสมือนการสร้างความสัมพันธ์กัน การรักษามิตรภาพของกันและกัน การให้ความเคารพแก่ผู้อื่นทั้งที่รู้จักและไม่รู้จัก นั่นคือ การให้เกียรติซึ่งกันและกัน รวมไปถึงการให้ความเคารพต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่อบุคคล สถานที่และอื่น ๆ ที่ได้ทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม

กลอนเพลงต่อไปนี้ได้กล่าวถึงการให้ความเคารพในสิทธิเสรีภาพ สิทธิส่วนบุคคล ซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐานในการอยู่ร่วมกัน นั่นคือ การเคารพกฎหมาย ไม่ว่าจะอาศัยอยู่ที่ใด จำเป็นต้องเคารพกฎหมายและเคารพวัฒนธรรมของพื้นที่นั้นๆ เสมือนสังคมไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยไม่ว่า จะอยู่ในท้องถิ่นใด ก็ต้องเคารพในวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นเช่นกัน

มีประชาธิปไตยในใจก่อนจะเป็นผู้อ่อนผู้โอน การเคารพสิทธิของตน ดอกนางาม.....เอ๋ย..... และผู้อื่น ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ ต้องยอมรับโดยไม่ฝืน การแสดงความคิดเห็น ไม่เป็นผู้เอนผู้เอียง... (บุญสม กำปิง, 2555)

ความกตัญญูทเวที ผู้วิจัยให้ความหมายว่า การระลึกถึงพระคุณของท่านที่มีแก่เรา เช่น บิดามารดา ครู อาจารย์ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รวมถึงธรรมชาติ

กลอนเพลงต่อไปนี้ แสดงให้เห็นถึงความกตัญญูรู้คุณที่ได้บวชเรียนทดแทนคุณบิดามารดาและได้สืบทอดพระศาสนา

อยู่อย่างสมเรือนเอยสมบ้าน แล้วก็มาถึงวัน ดอกนาพอนาค.....เอย.....อุปสมบท ไม่มีกรรมเบากรรมหนัก ได้เป็นนาคตามกำหนด ทั้งบิดามารดาจัดงานมาอย่างสมบูรณ์

อายุครบก็รู้คิด ผู้ให้ชีวิตควรรู้ค่า บวชเป็นญาติศาสนา กตัญญูรู้คุณ ญูรู้คุณทำบุญไม่รู้ขาด... (บุญสม กำปิง, 2555)

ความเสียสละ ผู้วิจัยให้ความหมายว่า การอุทิศตนเพื่อผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน การเสียสละเพื่อส่วนรวม การเสียสละเพื่อความสงบสุข

กลอนเพลงต่อไปนี้ ได้กล่าวถึง วันที่ 23 มีนา ของทุกปี ซึ่งได้รับการยกย่องให้เป็นวันฉลองชัยชนะท้าวสุรนารี ที่ท่านได้เสียสละเพื่อชาวโคราช โดยได้รวมกำลังพล และจัดกำลังทัพแล้วไปตีกับข้าศึกจนได้ชัยชนะกลับมา

เพลงโคราชฉลองตั้งนาร้องนารำ เดือนมีนา วันที่ 23.....เอย.....ชาวโคราชนักรัก พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ พระราชทานฐานันดรศักดิ์ ทรงยกย่องให้ท่านเป็นท้าวสุรนารี...ยากัดมาเก่งมากกล้า เหล่าชาวประชามาไกลมาไกล อยู่ทั่วถิ่นแผ่นดินไทย ได้มาไหว้มากราบ เพลงโคราชเล่นฉลอง ไม่มีปีกลองดนตรีรับเพื่อชาวโคราชที่เสียสละ และท้าวสุรนารี วีระสตรี.....เรา (บุญสม กำปิง, 2555)

ความซื่อสัตย์ ผู้วิจัยให้ความหมายว่า ความบริสุทธิ์ ความจริงแท้ การมีสัจจะ ความเที่ยงตรง มีความไว้วางใจเชื่อใจได้ ตรงไปตรงมา ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น ความซื่อสัตย์ ที่มีต่อตนเอง ความซื่อสัตย์ที่มีต่อผู้อื่น ความซื่อสัตย์ที่มีต่อหน้าที่ของตน

กลอนเพลงต่อไปนี้ แสดงให้เห็นถึงความซื่อสัตย์ในหน้าที่ของตน ซึ่งในกลอนเพลงนี้ จะหมายถึงสิทธิในการเลือกตั้ง โดยปลูกฝังให้เด็ก ๆ มีความอดทน ไม่เอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง เมื่อถึงวันเลือกตั้ง ก็จะไปใช้สิทธิของตนเอง ควรเลือกผู้ที่เห็นว่าสามารถมาพัฒนาบ้านเมืองเราได้โดยสุจริต ไม่มีการซื้อเสียงติดหนี้สินบน

อย่าให้มีคนถากถางคนถ่าง เพราะสิทธิเลือกตั้ง ดอกนางาม.....เอย.....เป็นหน้าที่ของคนไทย เรื่องการบ้านการเมือง จะรุ่งเรืองต้องช่วยกันหมาย พวกลงทุนจ่ายเงินทอง ต้องมีคนคัดคนทวน

ครูอาจารย์ ท่านสั่งสม อบรมเพื่อสร้างศิษย์ เป็นชาวพุทธต้องสุจริต เลือกตั้งอย่างสร้างสรรค์ ตั้งอย่างสร้างสรรค์ วิชาการ ก็สร้างใส่ สร้างลูกศิษย์นี้สร้างไหนไม่สร้าง...(บุญสม กำปิง, 2555)

ความพอเพียง ผู้วิจัยให้ความหมายว่า ลดการให้ความสำคัญกับสิ่งที่ไม่จำเป็น รู้จักพอ หรือมีความพอใจในสิ่งที่ตนมี

กลอนเพลงต่อไปนี้ ได้กล่าวถึง เศรษฐกิจจะไม่ถอยลง ถ้าเราเดินตามรอยวิถีเศรษฐกิจพอเพียง

ฉันท่อ (เกือบ)ไม่กล้าอยู่ บ้านหมู่บ้านมิตร เมื่อหันมามองเศรษฐกิจ ดอกนางาม.....เอย.....บ้านเมืองไม่มีทางสดทางใส ทำอะไรก็มีทางเสี่ยง ถ้ารู้หลุมดำถ้ามีดก็อย่านำชาวบ้านมุด...(บุญสม กำปิง, 2555)

มีจิตสาธารณะ ผู้วิจัยให้ความหมายว่า ผู้ที่ได้รับการปลูกจิตสำนึกที่ดีเพื่อรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวม อุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ลดความเห็นแก่ตัวของตนเอง ด้วยจิตที่คิดจะให้

กลอนเพลงดังต่อไปนี้ ผู้นำที่ดีจะต้องมีจิตสาธารณะเป็นหนึ่งใน เพื่อพัฒนาชุมชน ปฏิบัติตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ไม่ปฏิเสธการช่วยเหลือ เข้าถึงในทุกพื้นที่ และที่สำคัญต้องเสียสละความสุขส่วนตนความสุขของครอบครัว เพื่อพัฒนางานส่วนรวมเป็นที่หนึ่ง

มีทั้งส่วนเหนียวเอยส่วนล้า ท่านผู้มีจิตสาธารณะ ดอกนาฟีน้อง.....เอย.....ทำงานเพื่อส่วนรวม
อยากให้ท้องถิ่นของเองเจริญถึงไม่เชียวก็จะร่วม บางทีปัญหาที่ทับถมจนมีส่วนล้นส่วนล้น

ประชุมไวประชุมข้ามมาพัฒนาชุมชน อยากเห็นหมู่บ้านทุกตำบลนั้นเขียวชอุ่มชุ่มชื้น บ้างก็เข้าประชุม
เช้า เป็นผู้นำพัฒนาอย่าขาดประชุม...(บุญสม กำปิง, 2555)

ความสามัคคี ผู้วิจัยให้ความหมายว่า ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การให้ความเคารพ ซึ่งกันและกัน
ทำให้เกิดความสงบร่มเย็นขึ้นในทุก ๆ กลุ่มสังคมที่ได้อยู่ร่วมกัน ความสามัคคีที่ปลูกฝังแก่เยาวชน ความ
สามัคคีที่ปลูกฝังเพื่อส่วนรวม

กลอนเพลงที่พบบน ได้กล่าวถึง พลังความสามัคคีของพี่น้องชาวไทยที่ได้เป็นหู เป็นตา และดูแล ปก
ปักษ์รักษา ทุกพื้นที่ให้ปลอดยาเสพติด ได้รับผิดชอบ เพื่อส่วนรวม สร้างความสามัคคีเพื่อถวายพ่อหลวงใน
หลวงรัชกาลที่ 9

มารวมพลังแผ่นดิน ขจัดให้สิ้นยาเสพติด จับผู้ขายผู้ผลิต ก็หมดคนที่เสพตาม ทำเพื่อ พ่อหลวงของ
คนไทย ปราบทั้งคนขายและคนทำ ให้พ้นจากถิ่นแผ่นดินขวานทอง อย่าให้เหลือสักคน....เทียว (บุญสม กำ
ปิง, 2555)

ความรับผิดชอบหน้าที่ ผู้วิจัยให้ความหมายว่า ความตั้งใจที่ได้กระทำสิ่งนั้นด้วยใจรัก เอาใจใส่
ในสิ่งที่กระทำอยู่เสมอ ปรารถนาทำให้สิ่งนั้นดีที่สุดในที่สุดหรือเรียกได้ว่า “ทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์แบบ”

กลอนเพลงต่อไปนี้ กล่าวถึงภาพรวมของหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบของแต่ละบุคคล ทุกคนมีหน้าที่ ช่วย
พัฒนาไทย ทั้งดงามน้ำใจ ดอกนางาม.....เอย.....ด้วยวัฒนธรรม ไม่ฝักใฝ่อบายมุข ให้ความทุกซ์มาครอบงำ
โคราชพัฒนาถิ่น ยามหน้าสีลหน้าทาน

หาแบ่งลงแบ่งป่า ทั้งแบ่งปลาแบ่งปูได้กินไ่กินหมู ต้มแกงก็แบ่งปัน แกงก็แบ่งปันควาหวานก็แบ่งไป มี
กระทั้งแบ่งไหมแบ่ง.....ปาน (บุญสม กำปิง, 2555)

ความศรัทธา ผู้วิจัยให้ความหมายว่า การให้ความศรัทธาในเรื่องของความเชื่อ เชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ
โดยมีสติปัญญาเป็นคุณธรรมคอยกำกับ ความเลื่อมใสศรัทธา เชื่อในสิ่งที่ดีงาม ซึ่งในเพลงโคราช ผู้วิจัยพบว่า
ความศรัทธาที่มั่นคง ได้แก่ ศรัทธาที่มีต่อท้าวสุรนารี หลวงพ่อคุณ ศรัทธาในความเชื่อของวัฒนธรรม ประเพณี
ท้องถิ่นนั้นๆ

กลอนเพลงต่อไปนี้ เป็นวันที่ลูกหลานพร้อมใจกันรำถวาย และได้เปลี่ยนผ้าสไบอัน สวยสดงดงาม แต่
คุณย่าโม แสดงพลังแห่งศรัทธาที่มีต่อคุณย่าโม ความว่า

...ใส่ชุดแพรไหมไม่ให้สีหม่น ลูกหลานพร้อมกันทุกคน ดอกนาอย่า.....เอย.....กลางเมืองราชสีมา ด้วย
เทิดทูนพระคุณใหญ่ มารำถวายให้คุณย่า แต่งตัวสวยสดใสไม่มีใครราสีหมอง...(บุญสม กำปิง, 2555)

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของเพลงโคราชและศึกษา
แนวคิดทางจริยธรรมที่ปรากฏในเพลงโคราชนั้น ผู้วิจัยพบว่า เพลงโคราชที่ได้ถ่ายทอดโดยหมอเพลง
ผู้ประพันธ์เพลงได้สอดแทรกคติสอนใจหรือจริยธรรมไว้ในเพลงนั้น ๆ ซึ่งมีจริยธรรมที่ปรากฏ ในเพลงโคราชใน
งานวิจัยนี้ ได้แก่ ความรัก ความเมตตา การให้ความเคารพ ความกตัญญูกตเวทิตา ความเสียสละ ความซื่อสัตย์
ความพอเพียง มีจิตสาธารณะ ความสามัคคี ความรับผิดชอบหน้าที่ และความศรัทธา กล่าวได้ว่า เพลง

โคราชมีความสัมพันธ์กันกับวัฒนธรรมโคราช เมื่อวันเวลาเปลี่ยนแปลงไปบริบททางสังคมและวัฒนธรรมจึงมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของเพลงโคราชไปตามยุคสมัยเช่นกัน แต่มีสิ่งหนึ่งที่ยังคงเดิม คือ เพลงโคราชยังคงมีผู้สืบทอดและถ่ายทอดอยู่มาจนถึงปัจจุบันนี้เพราะพลังศรัทธาที่มีต่อท้าวสุรนารี เพลงโคราชจึงยังคงอยู่คู่เมืองโคราชสืบไป จากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การศึกษาวิเคราะห์เนื้อเพลงโคราชเป็นงานชิ้นหนึ่งที่น่าสนใจซึ่งในความหลากหลายของผลงานนั้น ขึ้นอยู่กับความถนัดของแต่ละบุคคลในประเด็นที่สนใจมีความแตกต่างกันและเห็นสมควรว่า ควรมีการวิจัยเรื่อง เพลงโคราชในหลากหลายมิติต่อไป

สรุปองค์ความรู้

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า การปรับเปลี่ยนของเพลงโคราชเห็นว่รูปแบบของเพลงโคราชนั้น ปรับเปลี่ยนและพัฒนาไปตามยุคสมัยจากเพลงก๊อมสู่เพลงโคราสดั้งเดิม เพลงโคราชแก่นบ ปัจจุบันนิยมเป็นเพลงโคราชชิง และกลอนเพลงที่มีเนื้อหาร่วมสมัยมากขึ้น

พัฒนาการเพลงโคราช	ช่วงเวลาที่เกิดขึ้น (Time line)	วิธีการนำเสนอ	เนื้อหาที่ปรากฏ
1. เพลงก๊อม	- ไม่ปรากฏ	- เป็นการเล่นเพลงแบบใช้ ปฏิภาณไหวพริบ (มุตโต แตก) ในการร้องเล่น - คำพูด เป็นคำคู่ (คำสัมผัส) (พชร สุวรรณภานัน. 2554)	- คำทักทาย - เรื่องทั่ว ๆ ไปในสังคม
2. เพลงโคราสดั้งเดิม	- สมัยท้าวสุรนารี ยัง มีชีวิตอยู่ (ก่อน พ.ศ 2394) - ปรากฏหลักฐาน ชัดเจน พ.ศ 2456 โดยนายหรี บ้านสวน ข้า (สำนักศิลปปะและ วัฒนธรรม เล่ม 1. 2555)	- เป็นการเล่นเพลงแบบใช้ ปฏิภาณไหวพริบ (มุตโต แตก) ในการร้องเล่น - รูปแบบกลอนเพลงมีแบบ แผน	- เนื้อหาเพลงกล่าวถึง สถานการณ์บ้านเมือง สังคม และวัฒนธรรม เทศกาลต่างๆ - เนื้อหาของเพลงโคราช ขึ้นอยู่กับโอกาสที่จะเล่น - หมอลำโคราชรุ่นเก่า เน้นการใช้ปฏิภาณไหว พริบเล่าเรื่อง นิทานชาดก และเครื่องครัดมากในเรื่อง สอนศีลธรรม (สำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ, 2552 : 54)
3. เพลงโคราชแก่นบ	- การนำเพลงโคราช มาเล่นแก่นบท้าวสุ รนารี หรือย่าโมที่หน้า อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี	- มีแบบแผนรูปแบบกลอน เพลงเหมือนกับเพลงโคราช ดั้งเดิม แต่เปลี่ยนเนื้อหา - ขึ้นตอนรวบรัด จำกัดเวลา	- กลอนเพลงที่กล่าว ขอบคุณย่าโม/ ความสำเร็จในการขอย่า โมเพื่อเป็นขวัญกำลังใจ

	เริ่มปรากฏเมื่อ ประมาณปี พ.ศ. 2477		
พัฒนาการเพลงโคราช	ช่วงเวลาที่เกิดขึ้น (Time line)	วิธีการนำเสนอ	เนื้อหาที่ปรากฏ
4. เพลงโคราชซึ่ง	- ไม่ปรากฏช่วงเวลา ที่ชัดเจน	- มีเครื่องดนตรีประกอบ มีความน่าสนใจมากขึ้น จังหวะเพลงมีความเร็วขึ้น ซึ่ง พัฒนามาจากเพลง โคราชแบบดั้งเดิม	- เนื้อหาทั่วไป วิถีชีวิต เหตุการณ์บ้านเมืองใน ขณะนั้น

จากการสำรวจเนื้อเพลงโคราชที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น มีด้วยกันหลากหลายแง่มุมดังต่อไปนี้ คือ
1.ปรับเปลี่ยนวิธีการนำเสนอ 2.วิธีคิด 3.วิธีการนำเสนอ

1.ปรับเปลี่ยนวิธีการนำเสนอ เห็นได้จาก เนื้อเพลงที่เกิดขึ้น หรือการเล่นเพลงนั้นไม่ได้เกิดขึ้นแบบ
ฉับพลันทันที (แต่เดิมเรียกวิธีนี้ว่ามุตโตแตก) แต่เกิดมีกระบวนการคิดเนื้อเพลงที่มีแบบแผนมากขึ้น เนื้อร้อง
ทำนองที่มีการแต่งไว้อย่างชัดเจน เพื่อใช้เล่นซ้ำได้

2.วิธีคิด จากเดิมที่มีเนื้อหาด้านจริยธรรมที่มีพื้นฐานมาจากพุทธศาสนาอย่างชัดเจนได้เปลี่ยนแปลงเป็น
เนื้อหาที่มีความหมายขอคำว่าจริยธรรมที่มากกว่าในเรื่องของพุทธศาสนา โดยอาจเป็น จริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับ
พระราชกรณียกิจของ ร.9 เนื้อหาเชิดชูยาโม (ในกลุ่มผู้เล่นเพลงเพื่อแค้น) ตลอดจน เป็นจริยธรรมที่แสดงออก
เพื่อรณรงค์เรื่องต่าง ๆ

3.วิธีการนำเสนอ จากเดิมเป็นการนำเสนอเพื่อนันทนาการ เป็นการละเล่นเพื่อความสนุกสนานง่าย ๆ
ทั่วไป กลายเป็นการเล่นเพลงที่มีวงดนตรีมีเครื่องดนตรี แสงสีเสียงประกอบ

โดยส่วนตัว ครั้งแรกที่ได้ยินเสียงเพลงโคราชทำให้ผู้วิจัยเกิดความรู้สึกว่า เพลงโคราชมีอะไรน่าค้นหา
มากมาย โดยเฉพาะมนต์เสน่ห์ที่สะกดด้วยภาษาไทยถิ่นโคราช สำหรับมุมมองของคนต่างถิ่นของผู้วิจัยเอง ไม่
มีความรู้ภาษาไทยถิ่นโคราชแม้แต่น้อย ด้วยความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ทำให้การวิจัยครั้งนี้มีความ
ยากลำบากพอสมควร เนื่องด้วยภูมิภานาเดิมของผู้วิจัยไม่ได้เป็นคนโคราชตั้งแต่กำเนิด เนื่องจากถิ่นกำเนิดของ
ผู้วิจัยนั้นตั้งรกรากปักฐานอยู่ในพื้นที่ประตูสู่สามจังหวัดชายแดนใต้หรือจังหวัดปัตตานี จึงทำให้งานวิจัยครั้งนี้
ผู้วิจัยอาจจะให้ความรู้สึกที่แตกต่างไปจากผู้วิจัยท่านอื่น ๆ ความจริงแล้วงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความสนุก
มีความตื่นตัว และได้รับความท้าทายเป็นอย่างมาก จากประสบการณ์ใหม่ ที่ได้รับจากการสำรวจ ลงพื้นที่
เก็บข้อมูล ได้อยู่กับชุมชน เรียนรู้วิถีชีวิตทั้งในฐานะของแขกผู้มาเยือนและผู้วิจัยแต่ให้ความรู้สึกเดียวกันคือ
เหมือนว่าเคยอาศัยอยู่ในพื้นที่นี้มานานแล้ว มีความคุ้นเคยจนหลายๆ ท่านที่ได้พบปะกันต่างพูดเป็นเสียง
เดียวกัน คิดไว้ว่าผู้วิจัยเป็นคนโคราชหรือมาอยู่โคราชหลายสิบปีแล้ว ดังนั้น จากเนื้อหาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยเกิด
ความรู้ใหม่ ๆ จากงานวิจัยชิ้นนี้เป็นอย่างมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ จากงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยคาดหวังว่าในการวิจัยครั้งต่อไป เป็นการดี
ถ้าได้นำกลอนเพลงโคราช มาวิเคราะห์ในหลักธรรมระดับกลาง และระดับสูงต่อไป พร้อมอธิบายความหมาย
ของกลอนเพลงนั้น ๆ ด้วยภาษาที่สามารถเข้าถึงกันได้ทุกคน และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อความเข้าใจ และเกิด

ความซาบซึ้งในการถ่ายทอดเพลง การศึกษาประวัติศาสตร์การใช้ภาษา จากเนื้อเพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางสังคม นอกจากศึกษาเรื่องของเนื้อเพลงแล้ว ยังสามารถศึกษาถึงส่วนอื่น ๆ ของเพลงโคราช เช่น ไม่ว่าจะเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ ทำนอง ลีลาของผู้แสดง วงดนตรี เป็นต้น เพื่อให้ผู้ฟังสามารถเข้าถึงการถ่ายทอดเพลงของหมอลำให้เกิดอรรถรสมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สมาคมเพลงโคราชและสำนักศิลปวัฒนธรรม สามารถนำงานวิจัยชิ้นนี้ไปปรับใช้ในการวางแผนรณรงค์ ให้เยาวชนได้มีจริยธรรมโดยใช้เพลงโคราชเป็นสื่อ โดยสมาคมเพลงโคราชสามารถนำไปเป็นนโยบายเชิงอนุรักษ์และส่งเสริมเพลงโคราชให้อำรงอยู่คู่กับจังหวัดนครราชสีมาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2552). *มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ : พิธีประกาศขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ ประจำปีพุทธศักราช 2552*. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มบริหารมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม สถาบันวัฒนธรรมศึกษา กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.
- เบญจพร แจกจันทิก. (2557). *แนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญา การแสดงเพลงโคราชแบบดั้งเดิมของจังหวัดนครราชสีมา*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปัทมา บุญอินทร์. (2537). *การปรับตัวของเพลงพื้นบ้าน : ศึกษากรณีเพลงโคราช จังหวัดนครราชสีมา*. (วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาบัณฑิต) คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พชร สุวรรณภานัน. (2543). *เพลงโคราช : การศึกษาทางมานุษยวิทยาการดนตรี*. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวัฒนธรรมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พชร สุวรรณภานัน. (2554). *มุตโตแตก : ความรู้พื้นบ้านในการด้นเพลงโคราชแบบดั้งเดิม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ดนตรี)). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พชร สุวรรณภานัน. (2544). *โลกทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย : เพลงโคราช*. นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เรขา อินทรกำแหง. (2559). *ความเปลี่ยนแปลงที่ส่งอิทธิพลต่ออัตลักษณ์การแสดงเพลงโคราช*. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 20(1), 57.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม. (2552). *เพลงโคราช*. สืบค้นเมื่อ วันที่ 7 มีนาคม 2563. จาก <http://book.culture.go.th/newbook/ich/ebook/003/ebook3-files/mobile/index.html#62>.
- สำนักศิลปะและวัฒนธรรม. (2555). *เพลงโคราช เล่ม 1 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สำนักศิลปะและวัฒนธรรม. (2555). *เพลงโคราช เล่ม 2 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

